

Biblioteksplan 2023-2026

Gnosjö kommun

Fastställd av:	Fastställd datum:	Diarienummer:
Kommunfullmäktige	2022-12-20	2022:539
Ansvarig chef för revidering:	Revideras senast:	Giltighetsperiod:
Teamchef Kultur	2026	2023-2026

1 Innehåll

Inledning	4
Bibliotekets verksamhet i Gnosjö kommun	5
Folkbibliotek.....	5
Skolbibliotek.....	5
Styrdokument	6
Bibliotekslagen (2013:801)	6
Skollagen (2010:800)	6
Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023–2025	6
Läs- och litteraturfrämjandeplan för folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län.....	7
Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025.....	7
Mål- och resultatstyrning Gnosjö kommun	7
Verksamhetsområden	8
Barn och unga	8
Digital delaktighet	8
Medieförsörjning	9
Mötesplats.....	9
Samverkan	9
Tillgänglighet.....	10
Skolbiblioteksplan	11
Struktur skolbibliotek i Gnosjö kommun	11
Källhänvisningar	12

Inledning

Gnosjö bibliotek är en levande synlig mötesplats för kunskap och kultur med personlig respons, gemenskap och energi.

Gnosjö kommun är en liten kommun med 9570 invånare (2021). Av kommunens invånare är 26% utrikesfödda och 25% barn och unga mellan 0-19år. Det finns tretton kommunala och två fristående förskolor, fem kommunala grundskolor samt en gymnasieskola.

"Gnosjö - möjligheternas anda" är Gnosjö kommuns vision. Biblioteket verkar i denna möjligheternas anda och biblioteksplanen tar särskilt fasta på inriktningsmålet att kommunen ska växa hållbart.

Målet innebär att verksamheten kontinuerligt ska sträva mot en höjd kvalitet samtidigt som det inte får göras på bekostnad av varken den ekonomiska, sociala eller ekologiska hållbarheten.

Förutom Gnosjö kommuns vision och inriktningsmål påverkas även biblioteket av Gnosjöandan. Gnosjöandan är inställningen hos människorna, föreningar och företag som verkar i Gnosjöregionen i Småland. Tre viktiga ord för att beskriva Gnosjöandan är: arbetsam, entreprenöriell och hjälpsam.

Syftet med biblioteksplanen är att den ska ligga till grund för såväl utvecklingen av biblioteksverksamheten, som det dagliga biblioteksarbetet. Planens innehåll ska vara innehållsrikt och kortfattat så att den blir lätt att använda för kommunens verksamheter.

I bibliotekslagen (SFS 2013:801) 17§ står det att kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner. En biblioteksplan ska visa verksamhetens inriktning och omfattning på ett sådant sätt att medborgarnas möjlighet till att påverka gynnas.

Planen omfattar åren 2023–2026 och antas av kultur- och utbildningsutskottet.

Bibliotekets verksamhet i Gnosjö kommun

Folkbibliotek

Biblioteksverksamheten utgår från huvudbiblioteket beläget i centralorten Gnosjö. Därutöver finns två integrerade folkbiblioteksfilialer i Hillerstorp och Åsenhöga. Folkbiblioteken har öppet med bemanning 50 timmar i veckan och huvudbiblioteket erbjuder även Meröppet mellan klockan 07–22 varje dag. Biblioteket sorteras under kultur- och utbildningsnämnden.

Förutom huvudbiblioteket och filialerna finns det depositioner på kommunens äldreboenden, vårdcentralen, MHV, BHV och Folk tandvården. Folkbiblioteket har även startat upp Kapprumsbibliotek på två förskolor.

Skolbibliotek

Alla skolor har skolbibliotek som varierar i storlek och grad av bemanning. På de två folkbiblioteksfilialerna har elever och personal hjälp av folkbibliotekspersonalen under ordinarie öppettider. Varje skola har skolbiblioteksansvariga lärare som tillsammans med folkbibliotekarierna samarbetar i viss mån via ett skolbiblioteksnätverk.

Styrdokument

I framtagandet av planen har dessa styrdokument använts:

- Bibliotekslagen (2013:801)
- Skollagen (2010:800)
- Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023–2025
- Läs- och litteraturfrämjandeplan för folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län
- Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025
- Styrmodell Gnosjö kommun

Bibliotekslagen (2013:801)

I §2 formuleras folkbibliotekens uppdrag: ”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Skollagen (2010:800)

i §36 nämns att ”Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.”

Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023–2025

Den regionala biblioteksplanen utgår från tre verksamhetsområden:

- Biblioteken i samhället
- Digital delaktighet och kompetens
- Läsfrämjande, berättelser och bildning

Läs- och litteraturfrämjandeplan för folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län

Läs- och litteraturfrämjandeplanen är ett verktyg för folkbiblioteken i Jönköpings län och Biblioteksutveckling Region Jönköpings län för att uppnå visionen Jönköpings län – Ett län av läsare. Planen har tre fokusområden:

- Kvalitet och samverkan
- Digital delaktighet och kompetens
- Läsfrämjande, berättelser och bildning

Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025

I denna strategi belyser regeringen de utmaningar som biblioteksväsendet står inför och de utvecklingsbehov som finns. Strategin innehåller tre fokusområden som bedöms vara av central betydelse för biblioteksverksamhetens kvalitet och utveckling.

1. Ett biblioteksväsende som är tillgängligt och relevant för alla.
2. Ett biblioteksväsende som bidrar till och följer samhällets utveckling.
3. En välfungerande nationell infrastruktur för biblioteksväsendet.

Mål- och resultatstyrning Gnosjö kommun

Gnosjö kommun arbetar med ett så kallat inriktningsmål. Inriktningsmålet antas av kommunfullmäktige och är politikens viljeriktning för framtiden och ska spegla invånarnas demokratiska val. Inriktningsmålet för perioden 2021–2024 är: *Gnosjö kommun ska växa hållbart*. Utifrån kommunens inriktningsmål har varje förvaltning och enhet indikatorer kopplade till sig, med tillhörande lägsta accepterade värden som verksamheten ska nå under året. Folkbibliotekets indikator är att *andel utlån av barn- och ungdomslitteratur ska öka*. Indikatorn är satt utifrån att läskunnighet är en av de viktiga faktorerna för barns möjlighet att ta sig fram i livet.

Verksamhetsområden

Barn och unga

8 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. Barnkonventionens viktigaste intention är att ge barn och unga mer inflytande och trygghet.

Biblioteket vill arbeta för att involvera barn och unga mer i utvecklandet av biblioteksverksamheten. Pedagoger och andra vuxna som finns nära barn och unga är viktiga ambassadörer för biblioteket. Fler barn och unga ska få möjlighet att upptäcka biblioteket och lusten till läsning samt att delta i läsfrämjande och kulturell verksamhet.

Gnosjö bibliotek vill:

- Utveckla verksamheten tillsammans med barn och unga
- Utveckla läsfrämjande verksamhet för barn och de vuxna som finns nära barn
- Utveckla den uppsökande verksamheten för barn och unga
- Utveckla samverkan för att nå unga

Digital delaktighet

6 § Bibliotekslagen: Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Samhället digitaliseras i allt snabbare takt. För vissa är denna utveckling inget problem, men för andra kan det innebära stora svårigheter. Biblioteket har en viktig roll i att minska det digitala utanförskapet som vissa personer i samhället känner av. Detta kan göras via samarbete med andra aktörer inom lokalsamhället, såsom studieförbund och föreningar, men även genom att hålla bibliotekspersonalen med relevant kompetensutveckling.

Gnosjö bibliotek vill:

- Erbjuder och marknadsför digitala tjänster i takt med att nya möjligheter uppstår
- Erbjuder invånare aktuell kompetens för digital delaktighet

Medieförsörjning

6 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Gnosjö bibliotek vill:

- Ta fram en medieförsörjningsplan

Mötesplats

§ 6 Bibliotekslagen: Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Biblioteken i Gnosjö kommun skall fungera som mötesplatser för alla människor. Det ska finnas möjligheter att läsa, samtala, studera och delta i relevanta programaktiviteter. För detta samverkar biblioteket med bland annat andra förvaltningar, studieförbund, föreningar och företag.

Gnosjö bibliotek vill:

- Anpassa verksamheten efter invånarnas behov och önskemål
- Samverka med studieförbund, föreningar och annan kommunal verksamhet att i samarbete med biblioteket, eller i egen regi, erbjuda evenemang och aktiviteter i biblioteket

Samverkan

14 § Bibliotekslagen: I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

Biblioteket behöver utnyttja sina resurser på ett klokt sätt för att uppnå en jämlik och god biblioteksservice. För att uppnå det prioriterade mål som tagits fram på förvaltningsnivå krävs samverkan inom kommunens verksamheter, samt med föreningar och studieförbund men också över kommungränsen med andra bibliotek.

Gnosjö bibliotek vill:

- Utveckla samverkan med de samverkansparter vi redan har
- Hitta nya samverkansmöjligheter med bibliotek utanför kommunens gräns

Tillgänglighet

4 § Bibliotekslagen: Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Bibliotekslagen: Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

6 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

I *Strategi för ett starkt biblioteksväsende* beskrivs biblioteket som en plats öppen för alla, som ger fri tillgång till litteratur och information. Här kan var och en, oavsett bakgrund och resurser, ta del av kulturupplevelser och söka kunskap. Det är en plats för möten, samtal samt fri kunskapsförmedling och åsiktsbildning.

Gnosjö bibliotek vill:

- Marknadsföra bibliotekets tillgängliga medier
- Utveckla den uppsökande verksamheten
- Marknadsföra bibliotekets e-tjänster
- Undersöka vilka särskilda behov som finns

Skolbiblioteksplan

Struktur skolbibliotek i Gnosjö kommun

I kommunen finns det fyra skolenheter som ska ha egna skolbibliotek, samt två skolenheter som samarbetar med folkbibliotekets filialer.

Skolenheterna GKC (gymnasiet) och Bäckaskolan (Högstadiet) har vardera skolbiblioteksansvariga. För närvarande är dessa enheter bemannade ca 10 timmar per vecka.

Skolenheterna Hillerstorp grundskola F-9 samt Åsenhöga F-6 har tillgång till skolbibliotek via folkbibliotekets filialer, samt skolbiblioteksansvariga pedagoger.

Alla skolor i Gnosjö kommun ska ha tillgång till bibliotek, antingen genom egna skolbibliotek eller i samarbete med folkbibliotekets filialer i Hillerstorp och Åsenhöga. Definitionen av skolbibliotek är mer än bara ett rum med ett fysiskt bestånd av medier för barn och ungdomar. En central del av skolbibliotekens uppdrag är att bidra till utveckling av elevernas förmåga och kunskap kring hur de söker information på ett säkert sätt.

Bokläsning och informationssökning är ett viktigt led i barn och ungas språkutveckling. Bokläsning gynnar språkutvecklingen, minnet, uppmärksamheten, förmågan att tänka abstrakt, förståelsen av information och kritiskt tänkande.

Skolbiblioteken har fått ökad uppmärksamhet på nationell nivå tack vare den statliga utredningen ledd av Gustav Fridolin (SOU 2021:3). I utredningen föreslås flera åtgärder för att stärka skolbibliotekens roll i elevernas utbildning. I skrivande stund finns det stora skillnader kring synen på hur skolbiblioteken bör användas. För att kunna hålla en jämn och hög kvalitet på skolbiblioteksverksamheten, behöver vi sträva mot de åtgärder som föreslås i utredningen.

Gnosjö bibliotek och skolbibliotek vill:

- Att skolbiblioteken ska innehålla ett attraktivt och relevant mediebestånd
- Att respektive skola i samråd med folkbiblioteket, upprättar en egen verksamhetsplan för skolbiblioteket, som är kopplad till skolans styrdokument
- Att det på respektive skola finns en ansvarig bibliotekarie eller lärare med tid avsatt för att fullfölja skolbiblioteksuppdraget i enlighet med biblioteksplan och verksamhetsplan
- Att skolbiblioteken ska samverka sinsemellan samt med folkbiblioteket

Källhänvisningar

[Agenda 2030 - Gnosjö kommun \(gnosjo.se\)](#)

[Antagna indikatorer 2022 \(gnosjo.se\)](#)

[Bibliotekslag \(2013:801\) Svensk författningssamling 2013:2013:801 t.o.m. SFS 2019:961 - Riksdagen](#)

[Kommuner i siffror \(scb.se\)](#)

[PowerPoint-presentation \(rjl.se\)](#)

Remissversion Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025

[Skollag \(2010:800\) Svensk författningssamling 2010:2010:800 t.o.m. SFS 2022:1319 - Riksdagen strategi-for-ett-starkt-biblioteksvasende-20222025.pdf \(kb.se\)](#)